

SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik

Het SOK-Bestuur:

Ton Breuls	Voorzitter (ad-interim)	0032 - 12 - 45 40 59	<i>tbreuls@telenet.be</i>
Hans Ogg	Secretaris (ad-interim)	040 - 291 05 55	<i>hans@ogg.nu</i>

SOK-Ledenadministratie:

Ger Beckers, Moesdaal 65, 6228 HX Maastricht, Telefoon: 043 - 367 08 57, E-mail: *pghbeckers@ziggo.nl*

SOK-adres Secretariaat:

Hans Ogg, Raadhuisstraat 31, 6336 VH Hulsberg, Telefoon: 040 - 291 05 55, E-mail: *hans@ogg.nu*

E-mail SOK:

sok@nhgl.nl

De SOK is geassocieerd met "Subterranea Britannica". *www.subbrit.org.uk*

Bestuur Stichting ir. D.C. van Schaik:

Wilfred Schoenmakers	Voorzitter	043 - 344 07 41	<i>wilfred.schoenmakers@home.nl</i>
Jim Janssen	Vice-voorzitter	06 - 5268 34 60	<i>mail@jimjanssen.nl</i>
Moses Rathbun	Secretaris	043 - 363 64 40	<i>mrathbun@kpnmail.nl</i>
Bram Borsboom	Penningmeester	043 - 367 05 17	<i>bramborsboom@home.nl</i>

Stichting ir. D.C. van Schaik:

www.vanschaikstichting.nl

Technische Commissie Stichting ir. D.C. van Schaik:

Olav Hensing, Mgr. Soudantstraat 5, 6226 GC Maastricht, Telefoon: 06 - 557 78 846

Redactie SOK-Mededelingen:

Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne/Riemst, Telefoon: 0032 - 12 - 45 40 59

E-mail: *tbreuls@telenet.be*

Redactie SOK-Info:

John Hageman, Op de Bannet 47, 6223 GD Itteren, Telefoon 043 - 364 54 19

E-mail: *john.hageman@planet.nl*

De SOK op Internet:

www.sok.nl

Webmaster: Ger Goessens

mail@gergoessens.nl

SOK-Ledenavonden:

SOK-Ledenavonden worden iedere 2^e vrijdag in de maanden januari, maart, mei, september en november gehouden in het Natuurhistorisch Museum Maastricht. Aanvang 19.30 uur.

Groeven SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik:

De SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik hebben diverse groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Informatie in verband met het bezoeken van deze groeven is te vinden op de laatste pagina van deze SOK-Info.

Voorpagina: Fles – Roosburg (B) (foto: Frans Willems)

Nieuwe leden en adreswijzigingen

Geen nieuwe leden of adreswijzigingen.

Bestuurlijke mededeling

In de bijeenkomst van 14 maart 2014 maakte Rob Heckers bekend dat Hans Ogg zou terug treden als secretaris (zie het verslag verderop in dit nummer). Vlak daarna deelde hij mee dat hij ook zelf zijn functie wilde neerleggen. Dat hield in dat de SOK op dat moment geen functionerend bestuur meer had. Tom Breuls heeft daarop een initiatief genomen dat hieronder beschreven wordt en dat tevens de agenda van de komende ledenavond op 9 mei 2014 bepaalt.

Programma ledenavond 9 mei

- Na het onverwachte aftreden van beide bestuursleden van de SOK zijn er veel vragen hoe nu verder voor wat betreft het bestuur, de SOK-ledenavonden, de werkgroepen, de website, enz. enz. Ton Breuls zal hier het woord over voeren.
- Kevin Amendt informeert ons over de activiteiten van de Werkgroep Ontginning Groeven.
- John Hageman vertelt over (het nut van) biologische waarnemingen in de gangenstelsels. Hij introduceert ook een nieuw op te richten werkgroep biologie.
- Inventarisatie van mogelijke nieuwe werkgroepen onder de leden. Te denken valt aan: paleografie, paleontologie, fotografie, etc.
- Rondvraag; de leden aan het woord.

Kort verslag bijeenkomst SOK-leden t.h.v. Ton Breuls op maandag 17 maart 2014

Aanwezig:

Kevin Amendt, Ton Breuls, René Haemers, John Hageman, Suzanne Hanssen, Peter Jennekens, Hans Ogg, Frans Willems en Johan Willems.

Verontschuldigd:

Ger Beckers, Ed de Grood en Marta van de Ven.

Bijeenkomst n.a.v. ontslagname als voorzitter van de SOK door Rob Heckers en als secretaris door Hans Ogg.

Het aftreden van beide bestuursleden van de SOK is vrij onverwacht gekomen. Aangezien een vereniging zonder bestuur niet kan functioneren, heeft Ton het initiatief genomen diverse SOK-leden uit te nodigen om te bespreken hoe een nieuw (en voorlopig?) bestuur de SOK verder kan laten functioneren, welke veranderingen binnen de SOK de nodige nieuwe dynamiek kunnen opleveren en hoe bepaalde vaste activiteiten, zoals ledenavonden en publicaties, hun continuïteit kunnen behouden.

In een schema van zes agendapunten werden achtereenvolgens de volgende zaken of knelpunten besproken en afgesproken.

Bestuur

Tot uiterlijk einde van 2014 zal Ton functioneren als interim-voorzitter. Hans zal zijn functie als secretaris weer opnemen, in principe ook tot eind 2014. Mochten eerder dan die datum geschikte kandidaten voor een of beide functies zich melden of gevonden worden, dan zal die einddatum naar voren geschoven worden.

Beiden treden op als een Dagelijks Bestuur (DB), die de vaste en gekende taken als vz en secr uitvoeren. Naast het DB zal een Stuurgroep (SG) in het leven worden geroepen. De SG is geen vrijblijvende adviesraad, maar bepaalt mede het beleid van de SOK en is in feite de vertegenwoordiging (oog en oor) van de leden. De samenstelling van de SG ligt niet vast en kan variabel zijn. Ieder SOK-lid kan tijdens de reguliere bijeenkomsten van de SG (eens per kwartaal?) deelnemen aan de discussies, mede evalueren van de lopende zaken en meebeslissen in voorstellen. De data, plaats en agenda van de bijeenkomsten van de SG zullen ruim vooraf gepubliceerd worden in SOK-Info, zodat leden de mogelijk hebben deel te nemen. De "startsamenvatting" van de SG bestaat voorlopig uit de aanwezigen van deze bijeenkomst.

In de komende SOK-Info (160) zullen de leden geïnformeerd worden over de opzet van de nieuwe invulling van het bestuur, de bestuursvorm en de diverse voorstellen of plannen, zoals die deze avond zijn besproken (zie ook volgende agendapunten). Ze zullen nadrukkelijk uitgenodigd worden om op de volgende ledenavond in mei 2014 hun mening te geven over de diverse voorstellen.

Ger Beckers zal als van oudst de ledenadministratie blijven verzorgen

SOK-ledenavonden

John geeft te kennen deze avonden in de toekomst te willen presenteren. Hij zal daarnaast ook voor de invulling (programma) van de avonden zorg dragen. Voor de komende ledenavond in mei staat (o.a.?) de nieuwe structuur en werking van de SOK op het programma (zie boven).

Hans zal contact opnemen met John Vincken (ENCI) voor het organiseren van een leden-dag in de vorm van een excursie op het ENCI – terrein (geen dwaaldag), mogelijk met een bezoek aan de Scharck-tunnel.

SOK-Info

John blijft de redacteur van SOK-Info. Frans biedt aan de lay-out te verzorgen. Daarnaast moet bekeken worden van welke drukkerij gebruikt gemaakt zal worden. Van belang hierbij is om de drukkosten zo laag mogelijk te houden. Hans en Frans zullen dit onderzoeken. Ton zal navraag doen bij het Genootschap over de kosten van de vorige SOK-Info's en dit naar Frans en Hans doorspelen. Ook moet de wijze van factureren en betalen vooraf goed geregeld zijn.

SOK-Mededelingen

De structuurverandering van de SOK heeft geen invloed op de SOK-Mededelingen

Werkgroepen

De sinds enkele maanden functionerende Werkgroep Ontginning Groeven met o.a. de initiatiefnemers Hans, Peter en Kevin, blijkt een succes en bewijst nadrukkelijk dat werkgroepen een gekende waarde hebben en als een van de pijlers van de SOK gekenmerkt mogen worden. Er bestaat klaarblijkelijk een behoefte bepaalde gespecialiseerde kennis te delen, op te nemen of te doceren. Een voorbeeld daarvan is de steeds groter en breder wordende belangstelling voor de biodiversiteit van alles “wat kruipt en sluipt” in de groeven. Dit mede door het werk en publicaties van John.

Een werkgroep binnen de SOK is hierover in voorbereiding. Ook van onderwerpen als (bijvoorbeeld) archiefverwerking, geologie, fossielen of groeven buitenland zou een werkgroep niet misstaan. Het DB en de SG zullen de bestaande en komende werkgroepen zoveel als mogelijk stimuleren en faciliteren.

Website

Een verouderde of niet actuele website is een slechte visitekaartje. Zowel naar de leden toe als naar buiten. Door tijdgebrek is de actualisering van www.sok.nl in het gedrang gekomen. Ger Goessens heeft zich bereid verklaard om als webmaster te gaan werken voor de SOK. De verwachting is dat op redelijk korte termijn de site haar nieuwe presentatie krijgt.

Verder is afgesproken dat Hans verschillende organisaties waarmee de SOK te maken heeft (NHGL, Natuurmonumenten, Limburgs Landschap, VSS), zal inlichten over de huidige bestuursstructuur.

Ton Breuls, interim-voorzitter

De website

Zoals jullie wellicht gemerkt hebben, zijn we druk bezig onze website te actualiseren en meer informatie via de site beschikbaar te maken. Dat is een karwei dat Ger Goessens op zich heeft genomen en dat ongetwijfeld een project van lange adem wordt: er is al veel informatie beschikbaar en de activiteiten van onze werkgroepen zullen daar nog veel aan toevoegen.

Aan zo'n website is echter ook risico verbonden. Websites bevatten immers vaak informatie die niet (meer) analoog verschijnt, d.w.z. in een meer tastbare vorm. Ten gevolge van de grote 'omloopsnelheid' van alle digitale media bestaat daardoor het risico dat bepaalde informatie voorgoed verloren gaat. De geschiedenis van wat op internet stond, is vaak niet met behulp van internet te beschrijven! Dat websites als 'digitaal erfgoed' het behouden waard zijn, is internationaal erkend in het Unesco Charter on the Preservation of the Digital Heritage uit 2003. Het bewaren van digitaal erfgoed is daarom voor de huidige en toekomstige generatie informatiezoekers van groot belang.

Sommigen onder ons hebben daarom de gewoonte om veel informatie maar te downloaden en uit te printen. Dat is wel erg omslachtig en helpt de hele groep informatiezoekers niet verder. Gelukkig heeft de Koninklijke Bibliotheek (KB), die als

ationale bibliotheek wettelijk verantwoordelijk is voor het verzamelen, beschrijven en bewaren van in Nederland verschenen publicaties, een initiatief genomen op het gebied van digitale duurzaamheid. De KB ziet het als haar taak om ook websites duurzaam te bewaren en raadpleegbaar te houden voor toekomstige generaties en ze te behoeden voor verlies door bijvoorbeeld technologische veroudering. Om die reden archiveert de KB websites die als verzameling een representatief beeld geven van de Nederlandse cultuur, geschiedenis en samenleving op het internet.

Ook aan ons werd gevraagd aan dit project mee te werken. Daaraan hebben we graag gevolg gegeven. Onze website zal daartoe door de KB gearchiveerd en duurzaam opgeslagen worden. Het archiveren zal voor het eerst gebeuren vanaf 16 mei 2014. Daarna zullen regelmatig opeenvolgende versies opgenomen worden. De archiefversies worden beschikbaar gesteld aan een algemeen publiek via de website van de KB. Aan gebruikers van het archief zal in een disclaimer duidelijk kenbaar worden gemaakt, dat de auteursrechten berusten bij de oorspronkelijke rechthebbenden en dat zij voor commercieel gebruik van de gearchiveerde websites toestemming van de rechthebbenden nodig hebben. Daarnaast zal duidelijk worden vermeld dat het een door de KB gearchiveerde versie betreft en zal er een verwijzing naar de originele website worden opgenomen.

Wellicht is dit voor sommigen onder ons een mooie aansporing (nog) meer van de hun beschikbare informatie via de website ter beschikking te stellen. We zien jullie bijdrages tegemoet!

Hans Ogg

Verslag Ledenavond 14 maart

De bestuurlijke mededelingen van Rob waren, behalve het vermelden van de afgemelde leden, dat het archief van Jan Spee inmiddels bij Hans Ogg berustte. Hans zou dit archief zo catalogiseren dat SOK-leden het kunnen inzien en gebruiken voor onderzoek doeleinden. Hij vermeldde bovendien dat Hans Ogg terugtrad uit het bestuur, omdat hij in zijn vrije tijd meer aandacht aan andere zaken wilde geven.

Deze avond een noviteit: niet één grote lezing maar een viertal kleine. Het moet gezegd een origineel idee, het proberen waard.

Frans Willems stak van wal met een verhaal over de Trö d'Gofète een grot in Wonck en een klein grotje zonder naam. John van Schaik nam de fakkel over en sprak als deskundige - hij publiceerde een boek over deze grot - over de Gemeentegrot.

Na de pauze nam John Hageman ons mee naar de ondergrondse wereld van de Roothergroeve. Met de Gronoma's had hij een benedenstelseltje toch al wat jaartjes terug heropend en na inventarisatie, gezien de veiligheid, weer afgesloten. Joep Orbons liet ons ervaren dat je vanuit je luie stoel, via het internet, veel verschillende ondergrondse zaken de revue kunt laten passeren.

Het moet gezegd dat dit experiment zeker voor herhaling vatbaar is.

Beter laat dan nooit.....

In SOK-Info 159 schreef ik over "Het raadsel van de papegaaï" en mijn laatste zin was dat ik hoopte anderen geprikkeld te hebben mee te werken om de "waarheid" boven de grond te krijgen. Ik kreeg één, telefonische, reactie en wel van Erik Lamkin, die zei dat hij eens gehoord had (hij dacht van Max Wijnen), dat onder Slavante aan de Maasoever een woonhuis of een herberg gelegen heeft met de naam "(in het) papegayken". Het gebouw zou deel uitmaken van het kloostercomplex. Het zou zo maar kunnen..... en Erik, bedankt voor je reactie!

Maar daar doelt bovenstaande titel niet op. Daarvoor moet ik teruggaan naar een email van 29.11.2000 (!!) die Erik mij deed toekomen. Ik citeer letterlijk:

Betreft Opschrift Zonneberg

Beste John,

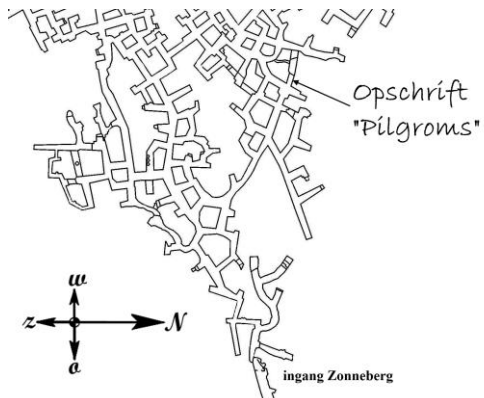
Onlangs liep ik op een vrijdagavond door de Zonneberg toen mijn blik op een merkwaardig opschrift viel. Het betreft hier een houtskoolopschrift in gedichtvorm, een jaartal stond er niet bij.

Echter in de bewuste hoek staan verschillende oudere opschriften. In vroeger tijden, voordat de gangen met Cannerwerkwijze werden ontgonnen was dit zelfs een uithoek van de Zonneberg.

Bijgaand geef ik je een kaartje van de Zonneberg met de juiste lokatie; het opschrift staat op ongeveer drie meter hoogte. De tekst, voor zover ik deze kon ontcijferen, luidt als volgt:

*Pilgroms uyt verre landen
doen aldaer offeranden
met haar ogen vol getraan
roepen sij Here Jesus aan
sulke paters die daar wonen
om het Heilig Graf te tonen
bewaren het door Christus magt
waken en bidden dag en nagt*

Wellicht past dit ook in je verzameling van "bergpoëzie". Misschien was dit opschrift al bij je bekend. Aanvullende informatie is mij helaas niet bekend, uiteraard ben ik hier wel in geïnteresseerd. Ik houd me dan ook aanbevolen voor eventuele aanvullingen en commentaar; misschien kun je er nog een artikeltje voor SOK-Info van maken.

*Met vriendelijke berggroeten,
Kompleminte,*

E.Lamkin

Jarenlang is dit schrijven in mijn mergel(grotten)gerelateerde gedichtenmap opgeborgen gebleven omdat ik niet wist waar te beginnen met zoeken. Inmiddels denk ik de oplossing gevonden te hebben. Bladerend en lezend in "61 Dichters en de stad Maastricht" (Charles Thewissen, Maastricht, MCMLIX) trof ik op bladzijde 35 een gedicht aan met de titel "De Sterre der Zee op Slavante in 1676" van Joannes de Boeck. Deze De Boeck was een 18de eeuwse Vlaamse priester-dichter.

Dit gedicht is een deel van een groter gedicht; het is dus een fragment en de stijl, het rijm, de intonatie, het onderwerp..... allemaal vertonen ze overduidelijke overeenkomsten met het gedicht uit de Zonneberg. Beide gedichten moeten wel van dezelfde maker zijn en verschillende fragmenten van het origineel. Met dit origineel is iets bijzonders aan de hand. Nog nooit heb ik zo'n lange titel van een gedicht aangetroffen en de charme van die lengte is dat de vermelde tekst exact de inhoud weer geeft.

*"Beschrijvinge van het oudt en mirakeleus beeld van O.L.Vrouwe van Maestricht,
patroonesse Der Stadt, onder den Tytel der Zee-Sterre;
Aldaer rustende in de kercke der Eerw. Paters minderbroeders, vermaerdt door
menigvuldige schoone mirakelen: Als mede van des selfs oudt en treffelyck*

*broederschap, menigvuldige groote aflaeten,
en godtvruchtige oefeningen; In twee deelen verdeylt; door Poësie verlicht”.*

(Brussel: Franciscus t’Serstevens, 1753; herdrukte en gemoderniseerde uitgave:
Maastricht, Koymans, 1834)

Goed, we denken nu te weten dat Joannes de Boeck de maker van het gedicht/opschrift is, maar wanneer deze tekst is neergeschreven op de mergelwand, daarover tasten we in het duister.....

Is het gewoon toeval dat juist nu het 600-jarig bestaan van dit genadebeeld wordt gevierd en de Madonna op Tweede Paasdag in een werkelijk schitterende nieuwe mantel in een glorieuze processie, in gezelschap van diverse broederschappen, trots door de zonovergoten Maastrichtse straten werd rondgedragen?

John Hageman

Werkgroep Biologie

We hebben er vaker over gepraat en iedereen was en is er het over eens: een Werkgroep Biologie binnen de SOK zou niet misstaan! Steeds meer berglopers beginnen namelijk oog en oor te krijgen voor de vele sporen van leven in de grotten. John Hageman mag de initiator genoemd worden van en voor deze belangstelling. En de belangstelling is vrij breed, want naast de overbekende vleermuizen gaat het scala aan leven in de grotten van overwinterende insecten of eikelmuizen tot voetprenten van de steenmarter of nesten van winterkoninkjes. Steeds vaker worden deze sporen gefotografeerd en (nog minder vaak) genoteerd. John Hageman’s artikeltjes over het ondergrondse dierlijk leven in onder meer de SOK-Info’s wakkeren steeds meer de belangstelling bij een groter wordende groep berglopers aan. Daarom willen we binnen de SOK, analoog aan de Werkgroep Ontginningen Groeven, met een Werkgroep Biologie starten.

We willen niet moeilijk doen met allerlei huisregels en reglementen, maar we willen wel een soort raamwerk van de Werkgroep. In een enigszins willekeurige volgorde laten we het volgende de revue passeren:

Iedereen, die lid is van de SOK, is welkom bij de Werkgroep Biologie. We gaan geen ledenlijsten voor de Werkgroep hanteren, maar wie dat wenst wordt via mail of andere “media” (website, publicaties van de SOK) op de hoogte gehouden en hopelijk geïnspireerd om deel te nemen. Op de SOK-ledenavonden zal een lijst circuleren, waar iedere belangstellende zijn mailadres of deelneming kan noteren. Ton Breuls en John Hageman coördineren voorlopig en zijn aanspreekpunt tot alles

goed loopt. Maar iedereen wordt nadrukkelijk uitgenodigd mee te denken en te werken.

Doel van de Werkgroep is (het stimuleren van) het bestuderen, inventariseren, fotograferen, filmen, beschrijven, publiceren, enz. van al het leven (in de breedste zin van het woord) in de mergelgroeven en vuursteenmijnen en de daaraan gerelateerde omgeving, zoals ingangsgebieden. Het kan over dieren gaan, maar ook nesten, uitwerpselen, schimmels, krabsporen, kadavers, speciale flora, enz. enz.

De Werkgroep stimuleert haar "leden" en andere SOK-kers om zoveel mogelijk waarnemingen vast te leggen en door te sluizen naar de Werkgroep. Dat stimuleren van de leden gebeurt onder andere óók door zoveel als mogelijk ruchtbaarheid te geven van haar bestaan (de Werkgroep), door bijvoorbeeld te publiceren in SOK-Info of -Mededelingen en/of op de website of in (korte) presentaties op ledenavonden. Om het mooi te zeggen: de Werkgroep Biologie moet springlevend zijn.

Verder zijn er plannen om dierlijk leven op een soort zoekkaart (in kleur) te presenteren. Zo kan het determineren van bijvoorbeeld spinnen, insecten of vlinders eenvoudiger worden. Naast de zoekkaart zal een streeplijst voor de algemene soorten gemaakt worden, die desgewenst gebruik kan worden (bijvoorbeeld per groeve).

De verzamelde gegevens worden per dier of ander levend wezen, per soort (zoogdieren, vogels, insecten, enz) en per groeve of groeve-gebied opgeslagen in een nog te ontwikkelen database die uiteraard voor iedereen in te zien is. Natuurlijk is er maar één persoon die de database bewerken mag, om vervuiling te voorkomen.

Ook zijn er plannen om dierlijk leven in een vast aantal groeven of ingangsgebieden periodiek te monitoren. Daarbij kan het van belang zijn klimaatgegevens te noteren. Overleg over dit grootser onderzoek met groeve-eigenaren is aanstaande. Uiteraard wordt ieder SOK-lid uitgenodigd aan dit onderzoek deel te nemen.

De leden krijgen de mogelijkheid om mooie of bijzondere foto's, vondsten en waarnemingen, vragen voor hulp, enz. te publiceren (te plaatsen) op de vernieuwde en weer door Ger Goessens tot leven gebrachte www.sok.nl. Ger zal nog bekijken hoe dat in de website geplaatst (onder meer qua inhoud en vormgeving) kan worden.

Wonck Sur Hee, vos

In navol van Johns artikels in SOK-Info komen er meer publicaties in SOK-Info over een bepaald (dierlijk) onderwerp. Waarschijnlijk onder een vaste rubrieknaam (zoals de Underground Press) én met een vaste redacteur.

De Werkgroep organiseert regelmatig excursies voor SOK-kers naar interessante groeve(delen) al dan niet met behulp van een of meer deskundigen. Verslag komt daarvan uiteraard in SOK-Info en eventueel op de website.

Binnen het NHGL zijn er gespecialiseerde studiegroepen (zie Maandblad), waar de SOK (te) weinig gebruik van maakt. De Werkgroep Biologie gaat de expertise van deze groepen mensen veel meer benutten. Binnenkort wordt een datum en plaats van een eerste bijeenkomst van de Werkgroep Biologie gepresenteerd aan de belangstellenden op de mailinglist, waar iedereen voor uitgenodigd wordt en kan discussiëren, overleggen, zaken voor stellen, enz. enz.

Ton Breuls

Pirpagnet, Bechsteins vleermuizen

Werkgroep Ontginning Groeven

Langzaam maar zeker krijgt de Werkgroep Ontginning Groeven (WOG) vorm. Wat de planning voor de rest van het jaar betreft is het de bedoeling uit de opstartende fase te komen. Van belang zijn regelmatige updates van het zogenaamde handboek en het geven van uitleg en uitwisselen van informatie tijdens bijeenkomsten.

Wat is de WOG?

De opzet is een werkgroep die gegevens verzamelt over alles dat gerelateerd is aan de ontginning van mergelgroeven. Denk aan: techniek, werkwijze, methodes, datering, geologische invloeden, etc. Het is dus niet de bedoeling om allesomvattende inventarisaties uit te voeren. We nemen enkel de aspecten die ons iets zeggen over het werken in een groeve en de gangen die daarbij ontstaan.

Beoogd resultaat is het verzamelen en documenteren van gegevens. De gegevens van afzonderlijke groeven kunnen uiteindelijk worden gebruikt als bronmateriaal of worden uitgewerkt in een artikel of andere publicatievorm. Ook is het, vooral in het geval van bijvoorbeeld het verdwijnen, opvullen of ontoegankelijk worden van groeven, van belang dat de informatie over de ontginningshistorie wordt vastgelegd.

De naam

Onlangs is de naam van de werkgroep veranderd. Er werd al bijna gesproken over de werkgroep met de lange naam! Werkgroep 'Het onderzoek naar de ontginning van een groeve' is nu de Werkgroep Ontginning Groeven of de WOG.

Handboek

Het handboek moet gaan dienen als naslagwerk voor het benoemen, onderzoeken, vastleggen en uitwerken. De laatste toevoeging aan het handboek is een overzicht van de verschillende typen ingangen, die je kunt aantreffen bij de mergelgroeven. De komende maanden is het van belang dat er meerdere hoofdstukken worden toegevoegd. Vooral over de gereedschappen, de ontginningsrichting en doorbraken.

De vorige bijeenkomst

De eerste bijeenkomst vond eind februari plaats in het Natuurhistorisch museum. Het programma bestond uit drie delen.

Het eerste deel was een uitleg over de in de mergelgroeven gebruikte zagen en beitels. Aan de hand van beeldmateriaal is getoond hoe de gereedschappen er uitzien en welke sporen deze in een groeve hebben achtergelaten. Een welkome aanvulling was een bezoek aan het Subterraneum; een nagebouwd werkfront en tentoonstelling van de besproken gereedschappen in een keldergewelf van het Natuurhistorisch museum.

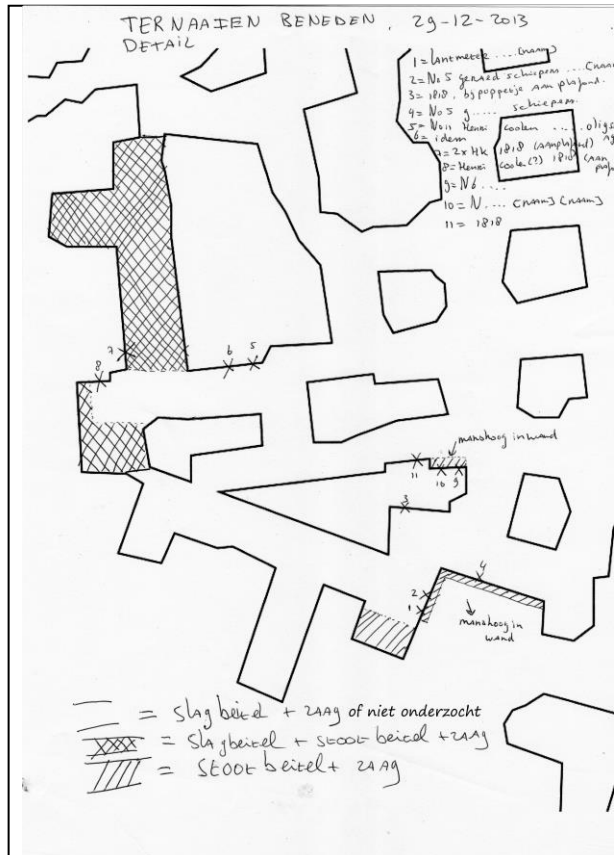
Het tweede deel was een uitleg om de vraag te beantwoorden 'Hoe moeten we met het onderzoek beginnen?'. Aan de hand van een voorbeeld werd getoond hoe je in betrekkelijk korte tijd iets over de ontginningsmethoden en opschriften/jaartallen kunt noteren. Het onderzoeken is namelijk in eerste instantie het noteren/vastleggen op kaart van wat je ziet. Als advies werd meegegeven om te beginnen met het herkennen (aan de hand van de uitleg) en noteren van de gebruikte gereedschappen en het noteren van relevante opschriften. Wordt dit gedaan, dan vormt het een goede basis om het later met andere zaken aan te vullen.

Het derde deel was het laten zien en bespreken van lopende of uitgevoerde zaken door werkgroepleden. Een aantal groeven passeerden de revue. De volgende keer moeten we hier meer tijd voor reserveren. Voor diegene die niet aanwezig waren, volgt bij de volgende bijeenkomst een korte herhaling. We gaan er vanuit dat voor diegenen die wel aanwezig waren een korte herhaling nooit slecht zal zijn.

De volgende bijeenkomst

De volgende bijeenkomst (de datum is nog niet bekend) volgt hetzelfde patroon. Na de herhaling van de stap 'Hoe moeten we beginnen?' volgt de tweede stap: 'Het bepalen van de ontginningsrichting en doorbraken'. Momenteel wordt hiervoor het nodige beeldmateriaal verzameld. We hopen voor de bijeenkomst het hoofdstuk

'Onderzoek naar de ontginningsrichting en doorbraken' van het handboek naar de werkgroepleden te kunnen sturen.

Voorbeeld van het noteren van de gebruikte gereedschappen en relevante opschriften. (Ternaaien Beneden, kartering Ed de Groot, aantekeningen Kevin Amendt en Peter Jennekens)

Deelnemers die iets kunnen laten zien, willen we vragen om het materiaal van tevoren in te sturen. We willen het graag op een logische plaats in de presentatie verwerken, er voldoende tijd aan besteden en onze reactie met eventuele discussie voorbereiden.

Dropbox

Ten slotte kan worden vermeld dat de WOG een dropbox heeft aangemaakt, waar online bestanden kunnen worden gedeeld. We moeten nog zien hoe dit uitpakt.

Momenteel is er de laatste versie van het handboek en de presentatie van de laatste bijeenkomst te vinden. Het blijkt dat de bestanden niet voor iedereen even makkelijk zijn te benaderen. De laatste keer is er een CD verspreid met de bestanden. Hier wordt vast een betere oplossing voor gevonden.

Vragen?

Voor de inhoudelijke zaken kun je contact opnemen met Kevin Amendt (*kevinamendt@gmail.com*) en Peter Jennekens (*peterjennekens@gmail.com*). Voor de organisatorische zaken of heb je interesse om mee te doen, neem dan contact op met de secretaris van de SOK (*hans@ogg.nu*).

Namens de WOG: Hans Ogg, Peter Jennekens en Kevin Amendt.

Kleurrijk met zuurkool

Hoe het komt, weet ik niet, maar voor mij is het een feit: het ondergrondse trekt veel kleurrijke figuren aan. Elke gezelschap heeft wel een paar opvallende figuren, maar of het nu gaat om de SOK, de bekende Vereniging met de lange naam, los-vaste vriendengroepen daarbuiten: meer dan gemiddeld lopen er opvallende mensen rond. Over één van die figuren wil ik het deze keer hebben: Albert Claessens, de zuurkoolkoning van de Mergelweg, wiens bedrijf pal naast het ook al verdwenen legendarische mosselenparadijs Mem in de Koul lag.

Albert leerde ik kennen in de tijd dat we de bekende vereniging oprichtten, rond 1970. In het kielzog van Mart Vallen, die vlak bij woonde en hem meenam, werd hij een van de eerste leden. Als je hem voor het eerst ontmoette, zag je een gezette, vriendelijke burgerman, altijd goedlachs. Maar daarnaast leidde hij een – zeker voor die tijd – opvallend leven. Zuurkool maken is seizoengebonden. In de winter werkte hij dag en nacht, maar vanaf het voorjaar lag alles stil. Hij knapte dan zijn bedrijf op, verfdde wat en had maanden weinig om handen. Eens in de twee jaar gebruikte hij die tijd om in zijn omgebouwde VW-bus - in die tijd ook een novum - in zijn eentje verre en maandenlange reizen te maken. Zo had hij een groot deel van de Sowjet-Unie bereisd in de tijd dat dat nog een echt gesloten land was en je alleen via vooraf afgesproken routes mocht rijden. Het andere jaar ging hij met vrouw en dochters op vakantie.

In zijn kelder hadden wij als vereniging een soort clublokaal: daar stond onze documentatie en hadden wij (door mijn vader getimmerde) uitstalkasten met fossielen. Daar vergaderden we ook als vereniging. Zo'n eigen ruimte, dat had wel iets.

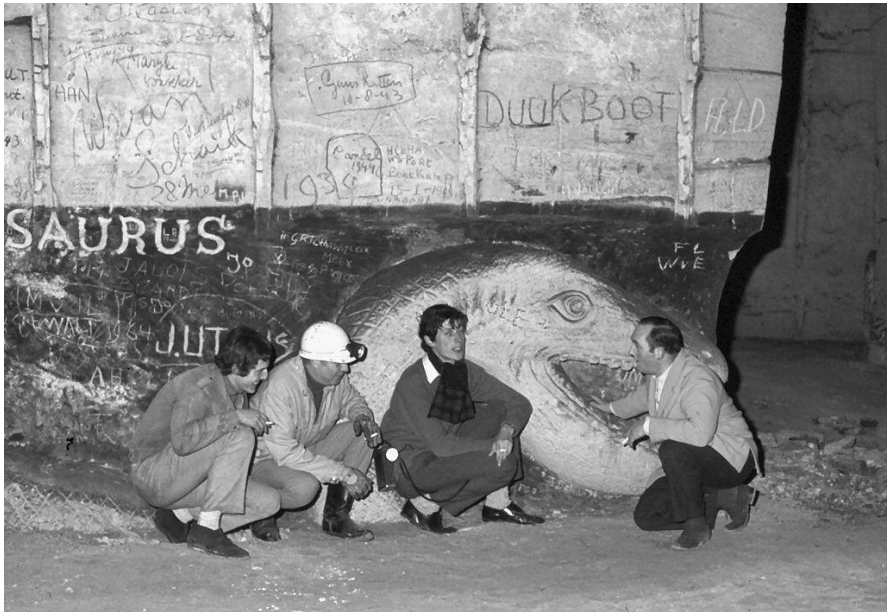

Albert had een grote, maar vrij algemene kennis van de berg. Een echt specialisme dat op iets ondergronds gericht was, had hij niet. Maar hij ontwikkelde wel iets anders: in de tijd dat ik hem leerde kennen, werd hij een echte botanicus. Omdat hij veel te dik was en hartproblemen kreeg, had hij de opdracht gekregen van zijn arts elke dag een stuk te wandelen. Elke avond sukkelde hij daarom de berg op. Maar zo maar doelloos rond lopen, iedere keer hetzelfde rondje, sprak hem niet aan. Hij besloot derhalve te gaan onderzoeken wat er allemaal op de berg groeide. Daartoe verdeelde hij de hele berg in kwadranten en zocht zo'n kwadrant af op planten die hij niet kende. Die nam hij mee naar huis en sloeg die op. Als zuurkoolboer kon hij plastic zakken sealen, en elk plantje werd in een vacuüm getrokken zak geseald.

Vervolgens ging hij die determineren. In het begin gebruikte hij een soort plaatjesboeken: geïllustreerde flora's die hij systematisch doornam, totdat hij het betreffende plantje had gevonden. Hij plakte dan netjes een etiket op het zakje, met bij voorkeur de Nederlandse naam. Waar die ontbrak, gebruikte hij de Latijnse aanduiding. Soms bevatte zo'n professionele beschrijving het woordje "spec.", de afkorting voor species (soort). Dat werd door hem steevast uitgesproken als "spek". Een en ander leidde er uiteindelijk wel toe dat hij een enorme verzameling opbouwde en een werkelijk fabuleuze kennis had van alles wat er groeide op de berg.

Er is een heel aardig verhaal dat daarmee samenhangt en dat hij me vaker in geuren en kleuren en met veel plezier vertelde. Ergens in de jaren '70 werd een floristische wandeling over de berg georganiseerd door een of andere natuurvereniging. Albert, altijd leergierig, ging natuurlijk mee: wellicht kon hij nog iets opsteken. Tijdens de wandeling werd echter al snel duidelijk dat de geleerde inleider en gids weinig respect had voor de amateur-botanicus Albert. Dat stak hem wel. Toen de gids op een gegeven moment vertelde dat een bepaalde plant sinds de dertiger jaren uitgestorven was, wist Albert hem te melden dat die er wel degelijk nog stond. Toen dat een beetje honend in twijfel werd getrokken, nam Albert hem na de rondleiding mee om zijn gelijk aan te tonen. Op de betreffende plek aangekomen, wees Albert de ander het plantje aan. De man kwam bijna niet uit zijn woorden van passende wetenschappelijke opgetogenheid. Omdat Albert zich nog steeds beledigd voelde, ging hij echter tot drastische daden over. Hij bukte zich, plukte de plant en sprak de gedenkwaardige woorden: Zo, nu is hij uitgestorven!

Hans Ogg

Op de foto: Guy van Grinsven, Mart Vallen, Frans Bunnik en Albert Claessens

“Lid worden en blijven”

Wanneer je de website van de SOK gelezen hebt en denkt: "Ik wil ook lid worden van deze club!", dan raden wij het volgende aan.

Lees onze doelstellingen. Hier staan onder andere de regels voor nieuwe leden vermeld en hoe men zich kan aanmelden.

Voor de volledigheid hier ook nog eens op een rij: eerst moet men lid worden van het Natuurhistorisch Genootschap Limburg en daarna kan men zich aanmelden bij een van de diverse studiegroepen, dus ook bij de SOK. Iemand die reeds lid is van het Natuurhistorisch Genootschap Limburg hoeft zich alleen maar aan te melden bij de SOK.

Dit doe je door het aanmeldingsformulier dat je toegezonden wordt door het NHGL in te vullen, te ondertekenen en te zenden naar de SOK- ledenadministratie (zie voor adres binnenzijde SOK – Info). Voor contributie zie de website van het Natuurhistorisch Genootschap Limburg.

In eerste instantie is men één jaar aspirant lid van de SOK, zodat wij elkaar uitgebreid kunnen leren kennen. Na een jaar aspirant-lidmaatschap kan het aspirant-lid gewoon

lid worden als het SOK-bestuur hiertegen geen bezwaren heeft. Mensen die zich gedurende dit 'snuffeljaar' misdragen hebben, bijvoorbeeld door groeven open te breken, kunnen geweigerd worden.

Van nieuwe leden verwachten wij dat men onze doelstellingen en gedragscode onderschrijft. Aangezien wij een studiegroep zijn verwachten wij daarom enige activiteit in plaats van een passieve, consumptieve houding. Wanneer je een mentor wenst om je wegwijs te maken en behulpzaam te zijn is dat mogelijk. Ook steun bij het uitvoeren van onderzoeken en het schrijven van artikelen is mogelijk.

Elk lid ontvangt maandelijks het Natuurhistorisch Maandblad, 5 maal per jaar de SOK-Info en indien gewenst ook de SOK-Medelingen (hiervoor hoeft men geen lid te zijn, men kan zich ook abonneren zonder lidmaatschap).

Enigszins afgeschrikt door deze regeltjes? Niet nodig! Kom eens geheel vrijblijvend naar één van onze gezellige ledenavonden. Er is altijd wel iemand van het bestuur aanwezig om je uitgebreid te woord te staan. De overige leden kunnen je overigens ook heel goed informeren en nóg enthousiaster maken! Wanneer je vooraf even te kennen geeft dat je komt, zorgen wij dat wij de nodige informatie bij ons hebben. Wij kunnen dan ook kennismaken en je verwelkomen.

Mocht je nog vragen hebben neem dan contact op met secretaris Hans Ogg.

Of met de SOK – ledenadministratie in de persoon van Ger Beckers:
pghbeckers@ziggo.nl

Ger Beckers

Uit de vergeten verzameling.

Een grote schoonmaak van je, in de tijd, verzamelde objecten en gemaakte foto's kan soms vreemde stukken boven laten komen. Zo kwam ik bij het bekijken en ophalen van herinneringen bij foto's die ik ooit gemaakt heb, er ééntje tegen waarvan ik me afvroeg waarom ik die ooit gemaakt had. Het is niet meer dan een verticale streep, een bal met wat gekribbel er onder, weer een korte verticale streep en dan een vermenigvuldigingsteken: " I O I X ". Wat hiervan de bedoeling was, mag

misschien Joost wel weten, maar ik in ieder geval kon er niets uit opmaken. Een andere vroegere opname die ik tegenkwam in mijn collectie kon misschien voor verduidelijking zorgen. Met deze twee foto's zou er toch een eventuele verklaring moeten en kunnen gevonden worden. Deze tweede foto liet al wat meer zien, de tekens stonden bovenaan op de wand in de eerste ontginning, maar daar hield het dan mee op. Laatst heb ik beide

opnamen getoond aan John Hageman en samen sloegen we aan het filosoferen over het wat en waarom en uiteindelijk gaf de afgebeelde aardpijp zelf de doorslag; nu eens niet door leeg te lopen maar door de plaats van de vreemde tekens ten opzichte van deze aangesneden aardpijp. De eerste verticale streep zou wel eens het begin van een bedreiging van bovenaf kunnen aangeven. De ingekleurde cirkel op zijn beurt de aardpijp zelf, de tweede verticale streep het einde van het gevaar en de grote X als verwijzing naar mogelijk instortingsgevaar. De kribbels onder de cirkel zouden dan aantonen dat de aardpijp niet in een rustfase verkeert; met andere woorden gezegd: ze kan haar inhoud eventueel (gedeeltelijk) verliezen. Dan rijst de vraag waarom de schrijver/tekenaar een aardpijp op deze wijze aan gaf. Hier is dan ook weer een eventuele verklaring voor te geven. In de 16de, 17de eeuw toen deze gangen hier ontgonnen werden, had men niet de luxe zoals wij nu van uitstekende lichtbronnen. Zij moesten het doen met fakkels en olielampjes. Daarbij liepen ze ook niet steeds met het gezicht naar het plafond gekeerd, maar keken eerder zo ver naar voren als

de matige lichtbron het toeliet. Dan viel deze tekening wel op en wisten de blokkbrekers dat het op deze plaats niet ongevaarlijk was om te vertoeven.

Dit is onze interpretatie van de tekening op beide foto's en naar alle waarschijnlijkheid de juiste. Zekerheid heb je nooit, tenzij er ergens een of ander document uit die tijd opduikt, waarin dit fenomeen beschreven wordt.

Frans Willems

Het bijzondere opschrift (1)

Eenieder die wel eens door een mergelgroeve dwaalt en zijn of haar ogen de kost geeft komt ze tegen: bijzondere opschriften. Een opschrift dat de aanschouwer bezighoudt. Ook wanneer deze de groeve al verlaten heeft. Het opschrift dat intrigeert, ontroert, de nieuwsgierigheid prikkelt, verbaast, doet glimlachen of om een andere reden de moeite waard is.

In deze reeks staat in elke SOK-Info een bijzonder opschrift in de belangstelling. Het leuke aan deze reeks: iedereen kan meedoen want iedereen kent wel een bijzonder opschrift. Alles mag, er zijn geen regels. Een stukje tekst met een foto kunnen aan de redactie van de SOK-Info gemaïld worden.

Gekken en dwazen

Een toepasselijker opschrift kon ik niet bedenken bij wijze van aftrap voor deze nieuwe reeks. Op de eerste foto ziet u een opschrift dat ergens in Zonneberg staat: “gekken en dwazen schrijven op muren en glazen”. Een bekend spreekwoord in de Nederlandse taal. Wie uitleg zoekt over dit spreekwoord op internet kan maar liefst twee verschillende betekenissen vinden. De ene uitleg wil dat: “mensen die het minst te melden hebben, schreeuwen vaak het hardst”. Dat zou kunnen kloppen, immers, veel van de opschriften die we aantreffen in de berg gaan eigenlijk helemaal nergens

over. Een andere uitleg zegt dat: “dwazen doen gekke dingen”. Tja, als dát geen open deur is... Maar goed, als berglopers kennen we als geen ander de pennenvruchten van gekken en dwazen. En dat er sinds de 16e al schrijvende gekken en dwazen door de berg liepen vind ik alleen maar fijn. Welnu, is dat opschrift dan zo bijzonder vraagt u zich wellicht af? Nee, maar wel een ander opschrift in Zonneberg dat u op de tweede foto kunt zien. “Papier des fols” staat er in een duidelijk ouder handschrift. En om dit tweede opschrift gaat het eigenlijk. Zoekend op internet kon ik niet achterhalen of dit een standaard uitdrukking is in de franse taal maar het is duidelijk wat de schrijver ons wilde vertellen: gekken en dwazen schrijven hun namen op het mergel dat zij gebruiken als hun papier. Twee verschillende opschriften, twee verschillende talen met misschien tweehonderd jaar tussentijd maar wel met dezelfde betekenis. Daarom vind ik deze zo bijzonder.

John Caris

MEET THE UNDERGROUND PRESS

“Vracht mergel voor Valkenburg” (*Dagblad de Limburger van 11 maart 2014*): in Valkenburg is de wederopbouw van de Geulpoort tussen de Groote Straat en het Theodoor Dorrenplein begonnen. De mergelbedrijven **ROUWET** en **KLEYNEN** moeten maar liefst ieder 50 kubieke meter mergel uit de **SIBBERGROEVE** leveren. Maar dat zal niet alles zijn. Daarnaast moet Kleynen nog 120 kubieke meter zagen voor de

geplande restauratie van de Grendelpoort. Die start in april. Ze hebben daarmee een zeer specialistische klus op hun bord liggen, want om weer net als vroeger twee ronde torentjes op de Grendelpoort te maken, moeten ze de allesbehalve identieke ronde aanzet van de torens volgen.

“Inval in Grottenaquarium” en “Wie vergeet nou die mooie diertjes?” (DdL van 17 maart 2014): bij een inval door politie en de Landelijke Inspectie Dierenbescherming in het **GROTTENAQUARIUM (TRICHTERGROEVE)** in Valkenburg werden een tiental dieren dood aangetroffen. Honderden andere waren zwaar ondervoed. De diensten hebben veel werk gehad de geredde dieren, waaronder kaaimannen, leguanen en vissen in opvangcentra in het land onder te brengen. De gemeente Valkenburg is eigenaar van de groeve. De eigenaar en exploitant van de aquaria is een hoogbejaarde dame, maar het beheer werd door haar zoon gedaan. Die is enkele weken geleden overleden. *“Het lijkt erop dat het een eenmanszaak was en hij niets gerekend had”*, aldus een woordvoerder van de Dierenbescherming.

“Strijd om contract Grottenaquarium” (DdL van 18 maart 2014): een woordvoerder van Valkenburg heeft laten weten dat de gemeente in een juridisch gevecht was verwickeld met de onlangs overleden exploitant van het **GROTTENAQUARIUM**. De groeve is in de winter gesloten en de exploitant woonde in België. Vandaar dat men niet meteen op de hoogte was van zijn overlijden. *“Uit onvrede over de bedrijfsvoering was een procedure gestart om de huur te beëindigen.”* Valkenburg zegt in het verleden al vaker aan de bel te hebben getrokken bij de Dierenbescherming vanwege klachten over de toestand van de dieren in de grot.

“Zwartepieten over drama in aquarium” (DdL van 19 maart 2014): de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) en de gemeente Valkenburg schuiven elkaar de zwartepiet toe over het drama in het **GROTTENAQUARIUM**. *“In het verleden heeft de gemeente al meermaals aan de bel getrokken bij de LID”*, aldus een persbericht van Valkenburg, maar de woordvoerder van de LID zegt dat nooit gemeentelijke klachten zijn binnengekomen. *“We hebben wel enkele klachten van bezoekers gekregen. Daarom zijn we afgelopen zomer ook gaan kijken. Toen was er geen acuut gevaar voor de dieren. Maar de situatie was op zijn zachts gezegd niet optimaal.”*

“Valkenburg loopt halve ton mis” (DdL van 20 maart 2014): de gemeente Valkenburg is 51.000 euro misgelopen aan belastinggeld en andere heffingen door het op 9 juli van het vorig jaar uitgesproken faillissement van Kasteel Geulzicht, Hotel Vue des Montagnes en **La CAVERNE de GEULHEM (STUDENTENGROEVE)**. De gemeente had verschillende aanmaningen, dwangbevelen en beslagleggingen de deur uit gedaan. Inmiddels hebben Hotel Vue des Montagnes en **La Caverne de Geulhem** een doorstart gemaakt door een nieuwe eigenaar.

“Privéconcert Marco Bakker in mergelgroeve” (DdL van 21 maart 2014): de senioren en zieken die resideren in Domaine Cauberg (het voormalige Heilige Hartklooster), een particulier woon-zorgcomplex met viersterrenhotel op de Cauberg, wacht een niet alledaagse verrassing. De inmiddels 76-jarige opera-vedette **Marco BAKKER** verzorgt daar voor alle gasten een privéconcert en de plaats van handeling is bijzonder. Niet in het hoofdgebouw, maar in een mergelgrot (**HEILIGE HARTGROEVE**) op het eigen terrein van het ouderencomplex. Er is plaats voor maximaal 125 bezoekers en de *“concertgrot”* wordt verwarmd met warmtekanonnen.

“Obstakelloop door de grotten” (DdL van 24 maart 2014): de gemeente Valkenburg aan de Geul krijgt er een nieuw evenement bij: de **Caveman Run**. De eerste editie van deze obstakelloop, die deels door de **GROTTEN van Valkenburg** en de bossen op de Cauberg gaat, vindt plaats op zaterdag, 21 juni. De deelnemers leggen een parcours van zes of twaalf kilometer af en komen onderweg twintig obstakels tegen, zoals strobalen of autobanden. Ook zijn er natuurlijke hindernissen en moet een hoogteverschil van 110 meter overwonnen worden.

“Eigenaar attractie onvindbaar” (DdL van 28 maart 2014): de gemeente Valkenburg aan de Geul probeert al bijna twee weken in contact te komen met de eigenares van het onlangs ontruimde **GROTTENAQUARIUM** in Valkenburg. De hoogbejaarde vrouw, die de grot van de gemeente huurt, blijft echter onvindbaar. *“We proberen via juristen met de familie MAENEN contact te krijgen. Tot nu toe zonder resultaat”*, laat een woordvoerder van de gemeente weten. De exploitant, de zoon van de eigenares, bleek drie weken eerder te zijn overleden en sindsdien had niemand meer naar de dieren in de grot omgekeken.

“Dierenbeul? Hij wist niet beter” (DdL van 28 maart 2014): oud-vrijwilligers, die als gids vroeger optraden in het **GROTTENAQUARIUM** onderschrijven de klachten van bezoekers en kritiek van VVV, gemeente en Dierenbescherming. Het welzijn van dieren had niet de hoogste prioriteit bij de inmiddels overleden exploitant. Voor een van de vrijwilligers waren die kleine, ouderwetse dierenverblijven nog niet eens het ergste. Wat hem het meeste dwars zat, was dat de dieren de helft van het jaar in het donker zaten. *“Er waren natuurlijk alleen ’s zomers toeristen, dus in de winter was het Grottenaquarium dicht”*. Alleen twee of drie keer per week ging het licht even aan om de beesten te voeren.

“Loodzwaar parcours” (DdL van 29 maart 2014): enkele Limburgse topsporters hebben in Valkenburg een deel van het loodzware parcours van de **Caveman Run** verkend. De obstakelloop vindt op 21 juni voor de eerste keer plaats. Het parcours loopt deels door de bossen op en rond de Cauberg en door de **GEMEENTEGROT**. De maximaal 4000 deelnemers kunnen kiezen uit een afstand van zes of twaalf

kilometer en moeten een hoogteverschil van 110 meter en twintig obstakels overwinnen.

“Nachtwacht duikt weer onder” (*DdL van 1 april 2014*): in 1997 vroeg een collega van **Jacques van VELDE** om een mergelbeeld te maken voor zijn restaurant 't Rembrandthuis in Brunssum. Het werd een driedimensionale versie van de Nachtwacht. Na twee jaar werken was het beeld klaar. Maar nu de zaak gesloten wordt, krijgt het omvangrijke beeld een nieuwe bestemming. In de **DAALHEMERGROEVE (Steenkolenmijn)** wordt een nieuwe attractie ingericht onder de naam **MergelRijk**. De Nachtwacht is in stukken gezaagd, schoongemaakt (*“er zat na 15 jaar restaurant een dikke vetlaag op”*) en overgebracht naar de groeve. Daar is de Nachtwacht steen voor steen weer in elkaar gezet.

“Instorting mergelberg” (*De Weekkrant van 23 april 2014*): in Zichen stortte op 23 december 1958 de **ROOSBURG** in. Daarbij vielen 18 doden. De ramp werd in 2008 uitgebreid herdacht. De ingestorte champignonkwekerijen waren op dat moment van de ramp één van de belangrijkste van West-Europa. Zowat 80 procent van de nationale productie kwam uit de kwekerijen. Er werkten 200 mensen en nog bijna evenveel in de toeleverende bedrijven. Het gangenstelsel was onbruikbaar en naast het verlies van de mensenlevens kreeg de regio bijgevolg ook te maken met een groot aantal werklozen.

Gouverneur Louis Roppe (helemaal rechts) bezoekt het rampterrein.

“Een halve eeuw vuursteenmysterie” (*DdL van 14 april 2014*): Staatsbosbeheer vierde het vijftigjarig bestaan van de **Werkgroep Prehistorische Vuursteenmijnen**.

Acht jaar lang werd er geploeterd om de mijn open te graven. Eerst op zaterdag, daarna elke nacht van vrijdag op zaterdag. Ter eer van het werk van **Werner FELDER** werd een plaquette onthuld; de 128 meter lange ondergrondse gang die langs de verschillende schachten leidt, heet voortaan de Werner Felder Allee.

“Ondergrondse ontdekkingstocht erfgoed Zuid-Limburg” (*Markant, april 2014*) en **“Verhalen uit de grot”** (*DdL van 11 april 2014*): een ongebruikt deel van het gangenstelsel in de **DAALHEMERGROEVE (Steenkolenmijn)** is omgetoverd tot een ondergrondse belevingswereld. Want mergel is niet alleen het meest bekende materiaal waarmee menig gebouw in Limburg is gebouwd, het is ook een haast onuitputtelijke bron van verhalen, die de geschiedenis en de cultuur vertellen. In het **MergelRijk** komen die verhalen tot leven.

Ton Breuls

Met dank aan de trouwe correspondenten Ed de Grood, Jan Paul van de Pas, Joop Smit, Peggy Versteegh

Voor knipsels, kopieën en uittreksels kunt u altijd terecht op het bekende adres: Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne-Riemst. Telefoon/fax 012-454059. E-mail: tbreuls@telenet.be.

Volgende ledenavond:

Vrijdag 11 juli 2014

Aanvang 19.30 uur!

De SOK-Info redactie heeft het recht om een aangeboden artikel te weigeren. De geplaatste artikelen vertegenwoordigen niet automatisch de standpunten van de SOK-Info redactie of die van het SOK-bestuur.

Groeven in beheer bij de stichting Ir. O.C. van Schaik:

Bovengenoemde organisatie heeft een aantal groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Voor het bezoeken van deze groeven moet U contact opnemen met de beheerder.

Bij inbraak in één van deze groeven:

Bij constatering van inbraak en of vernielingen aan een van de groeven dit direct melden, liefst nog dezelfde dag, bij onderstaande personen.

Als de eerste niet bereikbaar is, dan de volgende op de lijst.

1e Groevebeheerder van die groeve.

2e Olav Hensing, Technische Commissie: 06 . 557 78 846.

3^e leder bestuurslid van de Van Schaikstichting. Voor namen en telefoonnummers, zie pag. 2

De Van Schaikstichting stelt zich ten doel de afsluiting van de groeve binnen 24 uur te

Voor meer informatie: www.vanschaikstichting.nl

Groeve:	Beheerder:	Telefoon:
Apostelgroeve	Ton Breuls	00-3212 45 40 59
Fallenberggroeve (niet toegankelijk)	Jim jansen	06-5268 34 60
	Ger Beckers	043-367 08 57
Gewandgroeven	Hub Geurts	043-60 1 24 16
Heerderberg (niet toegankelijk)	Jan Laumen	043-364 1803
Heideberggroeve	Hub Geurts	043-60 1 24 16
Houbensbergske		
Groeve de Keel	Luc Walschot	00-3212441350
Koeleboschgroeve		
Groeve Eys	Wim Kneepkens	043-347 11 88
Keldertjes Slavante	Wil Ramaekers	043-364 52 39
Nieuwe Groeve	Stefan Jerzykowski	
Roothergroeve	John Hageman	043-364 54 19
Scharnderberg (niet toegankelijk)	John Knubben	043-361 12 27
Scheuldergroeve	Moses Rathbun	043-363 6440
Theunisgroeve	Paul Magiels	

De Sint-Pietersberg:

De Sint-Pietersberg wordt beheerd door de Vereniging Natuurmonumenten. De SOK heeft een collectieve onderzoeksvergunning voor de Zonneberg, het Noordelijk Gangenstelsel en het gebied onder het Fort.

Onderzoeksaanvragen moeten ingediend worden bij het secretariaat van de SOK.

Toezichthouder van de beide groeven is Harm Hovens, telefoon: 06-558 25 192.

Bij onraad of calamiteiten kunt u ook de boswachter, Tim Koumans, contacteren, telefoon: 06-832 15 415.

De **SOK-Info**

is een uitgave van de

Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven,

Natuurhistorisch Genootschap Limburg.